

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



dra platser, blifwet sig ganska olif efter nyare Geographien. Vulcanus wistas ej allenast här, utan har sina grufwor och gruf-smedar wid rötterna af berget. Man talar nu för tiden mindre om des gruf-drängar,

Brontes & Steropes, & nudus membra Pyrachmon,

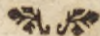
än om någre des Commissarier; som Gråferne aldrig namngifwet, mindre omtalat. Mercurius är nu mera self ej dräng, utan har ändtelligt sådt en löpare, som wårklar pengar för wår gamle storhandlare. Ja, det är icke nog med denne betjenten: Olympen har ock nödgats, at sätta wisse Uppsyningsmän öfwer honom, m. m. Men penningewårklaren förstår sin konst, och måklar så med wissas interessen, at han ändå spelar mästare. Resten må genomgås i selfwa Sagan, som kan ej utan nögsam upmärksamhet läsas af alle owelbdige. Doch twiflar man, at råtta pulsådran blifwet affkuren.

Rundgörelser.

Hos Handelsmannen H. C. D. Swenson finnas til köps fulwurna swarta och hwita mulbårs-trån; samt åtskilliga sorter trågårds-frön.

Af Herr lector Rothhofs Hushåls-Lexicon är redan första arket utkommet: Pränumeration här i Staden kan hos mig erhållas mot 2 Dal. Smt.

Götheborgska Magasinet och Hwad Nytt i Staden, kostar i år, som i det förledna, 5 Dal. Smt, hwilka erläggas hos utgifwaren, eller på Postcontoiren.



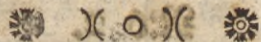
Götheborgska Magasinet.

Lördagen, den 10 Januarii 1761.

Underdånige Tankar wid Nyåret.

Noolph Fridric, Swerges Drott,
Norra werldens största Prydnad!
Du förtjenar all wår lydnad
Genom blott at göra godt.
Såsom barn wi äro trogna.
Himlen styre Dina sät!
Och utaf Dit Majestät
Börje Swears sålhet mogna.

Wår Lovisa, landets Mor!
Stora egenfaper pris,
Är at nämna blott Lovisa;
På Din Thron är Du så stor,
At de strålar som Du sprider
Reing en stel och frusen jord,
Föda i en kaller Nord
Ålraljusta Sommartider.

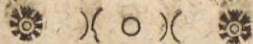


Gustav, alle Swears Hopp!
 Wi med glädje se Dig råga,
 Utan at Dig wägen fråga,
 I den gantle **Gustavs** lopp.
 Store Prins! Dit Namn kan röra
 Dem som känna ej Din dygd;
 Tänk hur stor uti wår bygd
 Lär Dit Majestat Dig göra!

Carl, Du bär et Hjelte-namn,
 Strar det Swenska blodet röres,
 När det kära Namnet höres.
 Du är född i **Urans** famn,
 Och har lärt från selska waggan,
 Hur på hafwet föres frig;
 Låt wår ömhet utaf Dig
 Lära wörda Swenska slaggan!

Fridric Adolph, Store Prins!
 Bliwive Du i all ting liker
 Med **Adolphet** och **Fridriker!**
 Om då ingen Krona wins,
 Har Du hedren at förtjena.
Gustavs börda bliwive swär;
 Tänk hwad åra, när Du går,
 At ock **Dina** skuldror läna.

Täcka Bild af **Far** och **Mor**,
 Som i alt så liknar **Dessa**,
 Könets Heder, wår **Prinsessa!**
 Himlen göre Dig så stor,



Som Din födsel det betydher!
 Et wi doch med afund se,
 At Du lär en Utlänst ge,
 Hwad nu Swenska Thronen pryder.

B. **Chrwall.**

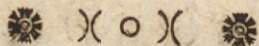
Tänkar om **Wexel-Coursen** *.

Intet ämne fodrar ömare gränlaghet, än detta: hwär och en är fördenstul sthldig, at, med wördnad för lag, efter bästa wett, wra sin mening, och jag tänker, förmodeligen med almänheten uti wår bygd, i det mesta, som en **Swedenborg**, och wår ofände **Phädrus** i sin **Saga**.

Förfarenheten wisar, at där hårdt mynt är gängbart, har **Wexel-coursen** aldrig stnat; men där saken hänger annorlunda tillsammans, såsom hos oss nu och 1718, finnas ohörda wedermålen af **Wexel-mynteri**. Således gissar man med sannolikhet, at guld- eller silfwer- och kopparmynt är det enda medlet, hwarmed han hålles i tygelen; emedan det, då man icke har waror tilfyllst, efter strot och korn, antages för waluta, både af inhemste och utlänningar. Denna Thesis kan ock göras ögonstentlig för **Philosophiska** hufwuden: ty hwem är, som stegrar priset på wexlar, köpare eller säljare? Wägge tillika. Köparen för det han är förlägen om mynt, hwarmed han kan betala utländningen, och säljaren, för det han wet, at föra sig til nytta flera uti wår almänna stälning

B 2

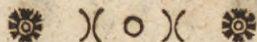
* Desse äro insände, och tuckas wåra ej mindre hufwudsakelige än wålmente och öwåldige.



sammanstötande omständigheter til enskild fördel och hela samhällets fördärf. Här af följer, at raseriet skulle hämmas, om mynt wore gångbart och fick utändas. Ty wil werel-säljaren ej gifwa köp, kan köparen då utskicka guld, silfwer eller plåtar, i hwilken händelse coursen swärligen stiger öfwer beloppet af fragt och assurance för penningarne. Men efter en wiß hög förordning, äro Kopparplåtar förbudne at lystas på Banquen, än mer at utföras: och ifrån det tidschwäret tror man, at coursen stiger trappewis från 36 til 76.

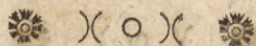
Som nu brist upå mynt, och des mögeliga utförel, är orsaken til en så hög Werel-cours, upkommer den andra frågan, om låbedomen är bättre än skuldomen? Medicamentet blir, utan twifwel här, som i wissa skuldomar, tämligen kånbart. Swad är då at göra?

Ingen lärer påstå, at utlånningen skänker oss något, ej heller lånar oss utan interesse. Då nu vår utförel af waror, efter utseende, ej förklar, måste underwigten antingen betalas med pengar, eller stadna på deras credit, som draget. Dryga interessen måste likwäl erläggas af desse, och åter tagas är ifrån är af Werel-köparen, det är af dem som behöfwa pengar. Desse äro liksom twungne, at på samma sätt utlaga sine medborgare, för at få sit igen. Därigenom upkommer en almån dyrbhet, som har de påföljder, at många näringsfång afstadna, löntagare swälta ihjel, almån fattigdom skönjes, crediten omsider förloras, och all handel går under; ty dyrbheten utarmar ju de fattigare, som



som utgöra mängden, och när mängden ej kan köpa något, huru wil den handlande bestå? Det är således afgjort, at vår höge Werel-cours är et ondt i högsta grad, och tyckes därför, at låbedomen, ehuru kånbar, måtte helre utwåljäs, än denna kånsttan qwarhållas, som framdeles kunde blifwa obotelig. Men är då medicamentet så farligt? Huru fallas det? Alla Banco-lån måtte indragas, inom en wiß tid: och då sedlar ändteligen hinna at komma i jämförelse emot plåtarna, torde Banquen öfna sina grufwor, och, öförgripeligen, låta plåten, som doch i sig self icke annat är, än en wara, löpa ut, efter andra förnuftiga nationers exempel, som utända til utlånningen contante penningar, så snart Werelen allenast til en mark börjar stiga. Wi torde då kanske så taga et bedröfweligt affsed med större delen af det tunga myntet; men däremot blifwa de penningar, som wi hafwe öfwer, så mycket mer wålsignade. Man lägger sig då til både gods och waror för penningar, och 50 Dal. blifwa då bättre än 100. Wåre Banco-sedlar blifwa så gode som de hårdaste dalrar och bästa werlar, tidberne warda skälige, och den ene medborgaren får lefwa med den andre.

Men den frågan bör först afgöras. Huru wil det gå med dem, som taget lån af Banquen? Swar och en, som tar bewislig skada på de, emot deras förmodan, indragne lånen, kan ju af Banquens winst undfå sit skadestånd, i proportion efter pantens ofäsfagtiga värde; ty det wore ej billigt, at löntagare blifwa et offer för det almåna bästa: däremot tyckes Banquen



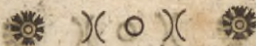
quen kunna umbära, at blifwa rik öfvermåttan, och låter vara mindre angeläget, at des skatter blifwa hemligheter. Ja, Banquen är inrättad för Sveriges Skul, men icke Sverige för Banquens Skul. Det är ock omödelägeligt, at Banquen snart in drager sina äldre lån genom interessen; men wid alt detta är kanske nödigt, at anstalten här om icke ställes under private Personers wård, utan publice ansvarig åtgärd. Imidlertid tros, at Banco-sedlarne icke heller nu strömma så hufvudligen, som det förljudes. Men en sedel får ingen fred, likasom en spel-penning, och därför ser man intet annat än sedlar. Det torde äfwen medföra sin stora nytta, om Rikets utlånste Subsidiar förblefwo utomlands til sine anordningar, och icke först drogos in, och sedan med dryg agio til sina behof åter utförstassades. Med desse tankar önskar Göthaborgssta almänheten, at

1. Banco-lånen måtte uphöra, och de gjorde in dragas uti möjligaste knaphändighet, utan at någon kånbart lider.

2. At därefter måtte almänneligen kundgöras, huru plåtar komma mot sedlar at utgifwas af Banquen, wid en wisj tid.

3. At sådane Cassor skingras och förbjudas, hwarigenom våra egna producter jagas i ofwälig pris för de inhemske, utan at kunna bringa utlåningen, at gifwa mer för dem nu än förr.

På dessa händelser ser man förut, at Werelen faller åtminstone så fort som han stiget, och kommer änteligen til sit billiga al pari. Sedan sinne wi röra



röra och med måtteligare, och mer proportionerade capitaler emot våra waror, köpa det nödwändiga och lemna resten. Detta wore då, at göra af nödwändighet en dygd; hwad sällare nöd!

Nyårs-Önstan til Herr Docter och Biskop Bamberg, af Cœtu Gymnastico härstädes *.

Ergone post varios vitæque viæque labores
Infula, LAMBERGI, Te sacrosancta tegit:
Contigit & nostris Ephorus speratus Athenis,
Consilio, vultu, moribus, ore gravis.

Salve, Præsidium Clari sanctique Synedri!
Pluraque ne cumulem nomina, Præsul ave!
Præsul ave Noster, Quem tot suffragia Patrum,
Quem gregis & voces, & nemus omne canit.
Sitque ita præteriti lætissimus exitus anni!

Principium, quæso, sit quoque dulce novi!
Plenus ut fiat, (facimus pro tempore) votum,
Ipsi id fieri per Tua vota nequit.

Temporibus dubiis nemo spes inchoat amplas:
Continuet faustum Lucifer ortus iter!

Tu quoque continues prolixo nostra favore
Gaudia, lætitiis gaudia nixa Tuis!

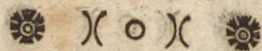
Cum Cicerone fuit Romæ commune periculum:
Cumque Tua juncta est nostra salute salus.

Temporibus nostris nemo moderatius optat.
Continuent unam Sol Ephorusque viam!

B 4

Præside

* Denna kom serskilt ut wid Nyåret.



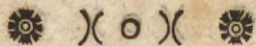
Præfide Te, furgat nobis illustrius ævum!
 Civibus & Patribus Tu decus adde novum!
 Primus es Illorum, Gothicus quos edidit Albis,
 Et Gothicum juxta qui tenuere Pedum.
 Sit, rogo, fas unum titulis superaddere tantis;
 Procancellari munus onusque loquor!
 Denique, ne parce videar bona dicere verba,
 Fac speciem sapiens induat ordo novam!
 Fac Veteratorum fugiat pereatque caterva,
 Imposuit Musis quæ male sana jugum!
 Fac pereat mundus, justum reviviscat &
 æquum!

Tunc equidem lætus talia dicta dabo:
*Semper, Posteritas, anni memor illius esto,
 Omnibus & fastis sit decor ille dies:
 Quo facilis visa est, fortunaque risit ERICO,
 Nec tralatitium pandit honoris iter.*

Tänkar om Tid och Nåd.

Nytt hopp om sálhet himlen tånder;
 Nytt ämne ges til menlids frögd.
 Bålsignat är försynen sänder;
 Vår lycka hinner nu sin högd.
 Oß nya prof af Nåden lämnas;
 Och redan oß ny sálhet ämnas,
 Som Nåd och Tid har åt oß gömt.
 Vi glade förva året slute,
 Ty himlens Nåd är icke ute,
 Fast vi, kan se, den värda glömt.

Ach!



Ach! Skyndom då, at Nåden bruka,
 Besinnom at vår Tid är kort.
 Snart kan oß ewigheten sluta,
 Och då har Nåden swunnet bort.
 Låt andras fall bli ståds vår spegel,
 Och följom jämt den lefnads-regel:
 At värdigt nytja Tid och Nåd.
 Hon endast kan vår sálhet öka;
 Hon leder dem, som himlen söka,
 Med sin försyn och wisa råd.

Men, Almagt, du som Tiden delar
 Bland skisten utaf mot och med,
 Gif utaf Nåd alt hwad oß felar!
 Medjónstads frid oß åter gläd.
 Gif lugn och frid, gif sälla dagar,
 At ingen öfwer orätt klagar.
 Låt Tiden bli din Nådes tolf.
 Bålsigna Kong och Nåd och Ständer,
 Och styr med Nåd, alt hwad som händer
 Ibland et fritt och lyfligt Folk.

S. B.

Lärda Småsafer.

Doct. Hasselqwist förmåler uti sin orientalska
 resa på sista sidan, huru man sagt honom, at på
 den Metelin i Archipelago, skal finnas et insect,
 hwilket efter stynget lembar swulnad och yrhet, och
 kan ej på annat sätt botas, än med gungande. Om
 rigtigheten af denna sagan, twiflar jag föga, helst
 jag af åtskillige Auctorer funnet, at et sådant in-
 sect

sect hyfes på flere åar i medelhafswet; men är doch almännast i Persien. Det samma kallas hos äfkillige Auctorer Stello; uti Herr Archiater Linnäus nya systeme har det ibland spindlarne sådt det 28 rummet, och är bekant under det namnet Parantula, hwarom en hop Auctorer berättat mycket, både sant och osant; och hie hörer bland annat den bekanta dansessufkan, hwarom Kircherus, efter sin wana och lättrogenhet, mycket fladral. Som detta kråk, enligt Nlearii gifna räkning uti des Persiska resa, bör föras til spindlarne, och detta slagte, ehuru nog rofagtigt, ej kan likwäl, i brist af gadd, åstadkomma mycken skada; altså förmodas den berättelse, som Hasselquist i detta ämne såde, wara mindre pålitelig; men åter sannolikare Nlearii utlåtelse, som säger at Tarantelen genom en giftig droppa, som nedsläppes på människjan, på stunden förorsakar swulnad, sweda, m. m. hwarefter giffet alt mer tränger sig til de inre delar, och i synnerhet angriper magen. Denna sjukdomen botas efter samme Auctors berättelse genom en art af gungande, som lærer ej wara den Metilensiska mycket olif. Patienten lägges uti et tråg eller kista, som med tåg i alla fyra kanter regeras; hwaruti den sjuke, sedan han druckit wäl mjölk, uphänges; hwarefter tråget omwrides, så ofta mögeligt är, til des tågen, efter yttersta förmåga sammanwridne, släppas lösa, och förorsaka genom deras hastiga återfwängning hos Patienten en hufwudyra, hwarigenom han förmås at upkasta den intagna mjölken, och därjämte en del af förgiffet, hwilket ystat mjölken til gröna klumpar. Det bästa medlet emot Taranteln

ranteln skal likwäl wara, at på staden lägga en Tarantel, om den i hastighet kan fås, då samma utdrager giffet aldeles, ej annorlunda än den så mycket omskrifne Magnes venenorum, eller piedra de la Cobra, säges göra med alla omgift. Ehest är märkeligt, hwad Nlearius berättar om Taranteln; näml. at sären, om jag mins, äro nog småte efter detta insect; så at de utan stada uppsuka samma, hwarest och när det kan öfverkommas. Man finner härat, samt af mycket annat, at det, som är gift för människjan, ofta är en medicin för andra djur, och kanske joda, hwarom Herr Archiatern Linnäus på flere ställen öfverunderrättat. Måne icke de djuren, som närmast öfverenskomma uti inwärtens struktur, kunna ofta botas med enahanda läkedom?

Redström.

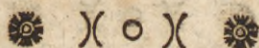
Småsaker.

Öfwer en Myofotis eller Förgät mig ej, som stickades til Fötten * * torlad och inslagd efter örtelåran.

Om stäck och sten har fått den gåsman til at språka; Hwi ej en liten wärt, som wacker blomma bär? Ty gack nu, lilla ört, til Den du ärnad är, Och säg: at, när jag ej får glädjen Hanne råka, Hon doch min wördnad har, du aldrig det förrig; Men påmin hanne städs, at ej förgåta mig.

N. S.

Hwad



Hwad Nytt i Staden?

Korta Stads-nyheter.

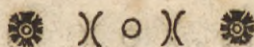
Markegången i Halland år 1760.

Kyrkotienden.

	Silfvermynt	Dal.	Dre.
En tunna hwete	13		8
En dito råg	9		14 $\frac{1}{2}$
En dito korn	7		23 $\frac{1}{2}$
En dito hafre	4		10 $\frac{1}{2}$
En dito blandsåd	6		19 $\frac{1}{2}$
En dito årtier	12		8 $\frac{3}{4}$
En dito bönor	8		16

Astraben eller Jordeboks Persedlarne.

	Silfvermynt	Dal.	Dre.
En tunna smör	70		29
Et lispund smör	6		8
En tunna råg	10		
En dito korn	8		6
En dito hafre	4		19
En dito malt	9		29
Et stycke får	2		13



Silfvermynt Dal. Dre.

Et lamb	1	19
En gås		29
Et höns		8
Et swin	12	19
En tunna lax	37	26
Et lispund lax	3	24
Et lask hö	7	
Et lispund humble	4	7
Et lispund lin	5	26
Et lispund hampa	4	26
En fann wed	8	19
Et lask torf		25
Et tunna kol		14

Tingsterminerne uti Håradshöfdingens Herr Blickert Göthes Domsaga blifwa uti instundande winter med Wiskehärad på Tingstället wid Backa gästgifwaregård den 27 Januarii, och med Hjärehärad på Skansen wid Kongsbacka den 6 Febr. 1761.

Recept emot Wexel-coursen.

Contra malignitatem Cambii.

Pecuniam Imaginariam divide in partes III:
 Duas per gradus solve in Δ ardente, unam partem retine pro circulatione & successiva permutatione cum moneta reali.

Itaque

Itaque a Telonio, mercatura, Gazophylacio & fo-
dinis propriis annuatim sume

Q 800 - - - - Pondo
D 14500 - - - - Pondo
♀ quantum satis.
misc, funde, cude.

Interim frateram mercatoriam & populosi-
tatem assidue & cito cura: Nam lenta reme-
dia & segnes Medicos tempora nostra non
poscunt. Cum renummaria tamen festina
lente, nam subita mutatio periculosa: fat cito,
si fat bene.

Göteborgske Wexelcoursen.

Onsdagen, den 31 December.

London	-	-	73 $\frac{3}{4}$	-	-	Dal. R:mt.
Amsterdam	-	-	69	-	-	M:t R:mt.
Hamburg	-	-	74 $\frac{1}{4}$	-	-	M:t R:mt.

I förledet är hafwa här inkommet 370 fartng,
och utgådt 355.

Ankommen är Skepparen William Spicer
ifrån Hull med barlast.

Nb. Jag hörer, at Capitaine-lieutenanten, Herr
Thomas Kullenberg, är i förra veckas Magasin
blandad ihop med almanheten af sjöfarare, och som
årsfullige Skeppare hafwa samma namn af Kullen
i Skåne

i Skåne eller wid Dnsala, kunde jag ej mistänka
den till mig inlypna berättelsen, hvilken har för
öfrige all erforderlig riktighet.

End Kyrko-tidningar.

Til Solberga Pastorat äro Missiver utfärdade
för Prosten, Lectorn och nu warande Nilsdags-
mannen, Herr Mag. Ahlqvist, och för Lectorer-
ne, Herr Mag. Kömpe och Rosen.

Comministern i Kometed, Herr Mag. Khol-
din, har erhåller dubla tienstår, i anseende til be-
sväret wid större Församlingar.

I Swenska Församlingen äro ifrån den 24 til
den sista Dec. födde 2 Gossar och 2 Flickor-barn:
Wigde Sjöuts-västaren Israel Groström och J.
Anna Johansdotter Järbus, Segelbuds-wärfware-
Gefällen Eric Åberg och Pigan Maja Andersdot-
ter: Döde Handelsmännerne Herr Peter Lidsten,
och Herr Daniel Wetterling af långvarig sjukdom,
och et Gossbarn af feber.

I Tyska Församlingen wigde Bokhållaren Carl
Gustaf Hougman och Jungfru Margaretha Ros.

I Kronhus-Församlingen wigde Knyaren Peter
Stammer och Entan Greta Fris, Pachtuskarlen
Bengt Swenson och Pigan Greta Floberg, Sol-
daten Nof Falk och Entan Anna Maria Hans-
dotter, Dito Anders Schöfving och Anna An-
dersdotter, Bengt Sändquist och Entan Mag-
dalena Maria Wallman: Död Prophoffen Ulrich
Zallqvist, 63 år gammal, af wädelig händelse.

Uti förledet år äro i Swenska Församlingen födde 112 Gosse- och 111 Flickobarn: Wigde 74 Par: Döde 107 af Manfönet, och 71 af Qwinkönet; hälften af bägge i barna-åren.

Likaledes i Tyska Församlingen födde 24, wigde 9 Par, döde 18 Personer.

Wid Kronhuset äro 101 födde, wigde 48 Par, döde 149 Personer.

Sabel.

En man, som gerna weta wille,
Hwad ändalyfte han skulle få,
Rådfrågar först sit muntra snille,
Doch ej sit öde hittar på.
Omsider full af harm och sorg,
Han til Oraclet sig begifwer,
Och af en röst beswarad blifwer,
Som myndig gick från Gudars borg:

Gack dåre hem, uti din hydda,
På himlen all din tillie sätt,
Så skal han dig från faror skydda,
Och göra mödan ljuf och lätt.
Men grubla ej på dolda slut;
Ty om du dina öden wiste,
Du både hopp och glädje miste,
Och sökte döden hwar minut.

Rundgörelse.

Concerten börjades åter i Torsdags, och fortsattes samme dag i hwar wecka, til Fastan. Herr Directeuren hoppas, at våra öron förnöjas, och en församad kundgörelse benåget urfågas.



Götheborgska Magasinet.

Lördagen, den 17 Januarii 1761.

Berättelse om wissa stora Kornbodar i Rom.

Jag har sedt ätskilliga förslag recommenderas hos mine Landemän, til anläggning af almänna Magasiner, och at förse den fattige med spannemål i hårda år. Sådane förslag torde wäl kunna utredas och verkställas, så at de swara til det påsyftade goda ändamålet; men så tror jag, at wi ej kunne vara för mycket warsame, i hwad händer förvaltningen af sådane Kornbodar anförtros, emedan de eljest, i stället för hjespemedel kunna blifwa skadeliga verktyg i ensidighetens händer. Det är sant, at i Sverige är et monopoliskt och autoriseradt Kinneri mindre at befara, än under Souveraina Regeringar, där mest hwar Ambetsman är en liten tyrann, som står endast under den högres råfst; doch torde den försarenhet, som wi hemte af andra Nationer, leda oss på helsosama betraktelser för oss selfwe, oagadt wi besinne oss i helt andra wilkor.

E

Detta